

Hiện nay toàn ngành Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) đang triển khai nhiều lĩnh vực hướng đến chuẩn như: trường chuẩn quốc gia, chuẩn nghề nghiệp giáo viên, chuẩn cán bộ quản lý, chuẩn chất lượng giáo dục... Mỗi lĩnh vực đều được đánh giá, thẩm định theo những tiêu chuẩn, tiêu chí nhất định với mục đích cuối cùng là nâng cao chất lượng giáo dục. Trong xu thế và nhu cầu phát triển hiện nay của xã hội, kiểm định chất lượng giáo dục đối với các cơ sở giáo dục là rất cần thiết để

hiện ngay đầu năm học 2009-2010.

Với sự chỉ đạo tích cực từ phòng GD&ĐT cùng với quyết tâm, nỗ lực của đội ngũ cán bộ quản lý, tập thể giáo viên, học sinh, phụ huynh học sinh công tác kiểm định chất lượng giáo dục của huyện Tuyên Hoá bước đầu đã thu được một số kết quả tích cực. Điều đó được thể hiện qua đợt kiểm tra, đánh giá của Sở hồi tháng 02 vừa qua. Sau khi tiến hành kiểm tra công tác chỉ đạo tại phòng và kiểm tra thực tế việc triển khai tại các trường: Tiểu học Thanh Thủy, Trung học cơ

NHỮNG KẾT QUẢ VÀ KINH NGHIỆM TRONG CHỈ ĐẠO CÔNG TÁC TỰ ĐÁNH GIÁ CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC PHỔ THÔNG CỦA PHÒNG GD&ĐT TUYÊN HOÁ

HỒ VŨ THƯỜNG

Phòng GD&ĐT huyện Tuyên Hoá

khẳng định thương hiệu chất lượng giáo dục. Công tác kiểm định chất lượng giáo dục là một lĩnh vực mới ở nước ta. Chính vì thế, công tác này luôn nhận được sự quan tâm của lãnh đạo các cấp. Tuy nhiên, đối với các trường phổ thông, công tác tự đánh giá là một hoạt động còn khá mới mẻ nên gặp rất nhiều khó khăn trong triển khai thực hiện, đặc biệt là các trường trên địa bàn huyện Tuyên Hoá nói riêng. Để giúp cơ sở “tự xem xét, tự kiểm tra, đánh giá để chỉ ra các điểm mạnh, điểm yếu, xây dựng kế hoạch cải tiến chất lượng và các biện pháp thực hiện nhằm đáp ứng các tiêu chuẩn chất lượng giáo dục”, ngay sau khi có chủ trương, phòng GD&ĐT huyện Tuyên Hoá đã chuyển toàn bộ văn bản hướng dẫn của Bộ và Sở về công tác tự đánh giá đến tận từng đơn vị, đồng thời sớm xây dựng văn bản hướng dẫn, phân công cán bộ và chuyên viên phụ trách chỉ đạo các trường học tổ chức triển khai thực

sở Đồng Lê và THCS Phong Hoá đoàn kiểm tra của Sở GD&ĐT do đồng chí Trần Đình Nhân - Phó Giám đốc Sở làm trưởng đoàn đã đánh giá cao công tác tổ chức chỉ đạo của phòng GD&ĐT Tuyên Hoá và đặc biệt là sự cố gắng từ các đơn vị được kiểm tra. Mặc dù mới được tiếp cận với một nội dung mới và khó, nhưng tại các đơn vị đoàn đến kiểm tra đều có đầy đủ hệ thống văn bản hướng dẫn từ Bộ đến Sở và Phòng; có đầy đủ hồ sơ, cách lưu trữ có hệ thống và đúng quy định, giúp người kiểm tra dễ tra cứu, dễ tìm minh chứng; tổ chức tự đánh giá theo đúng quy trình; công tác tuyên truyền đạt hiệu quả - các thành viên hội đồng tự đánh giá của các trường đã có hiểu biết cơ bản về Bộ tiêu chuẩn do Bộ GD&ĐT ban hành. Kết quả tự đánh giá phản ánh sự cố gắng của các đơn vị, sự vào cuộc của cán bộ giáo viên, phản ánh năng lực quản lý của Hiệu trưởng và chất lượng giáo dục của đơn vị. Công tác tự

đánh giá của trường đã bám sát bộ tiêu chuẩn do Bộ GD&ĐT ban hành. Qua tự đánh giá, các thành viên Hội đồng tự đánh giá của các trường đã được học hỏi thêm những kinh nghiệm trong quản lý, điều hành và tổ chức thực hiện nhiệm vụ. Trong quá trình kiểm tra đoàn đã đánh giá cáo bộ hồ sơ của trường Trung học Thanh Thủy. Bộ hồ sơ của trường Trung học Thanh Thủy đã hoàn toàn thuyết phục đoàn kiểm tra. Đây cũng là trường đầu tiên có bộ hồ sơ tốt nhất, tính đến thời điểm kiểm tra của đoàn. Sau kiểm tra của Sở, phòng GD&ĐT đã hướng dẫn các trường hoàn thiện hồ sơ để trình Sở GD&ĐT đánh giá ngoài.

Bước sang năm học 2011-2012, huyện Tuyên Hoá có 17/24 trường tiểu học, 17/17 trường THCS và 03/03 trường TH&THCS đủ điều kiện đăng ký kiểm định chất lượng giáo dục theo quy định tại Điều 7, Quyết định 83/2008/QĐ-BGDĐT của Bộ GD&ĐT về việc ban hành Quy định về quy trình và chu kỳ kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục phổ thông. Trong đó, phòng GD&ĐT sẽ chỉ đạo thêm các trường TH Lê Trực, TH số 1 Đồng Lê, THCS Tiến Hoá, THCS Châu Hoá, THCS Mai Hoá, THCS Đồng Hoá hoàn thành bộ hồ sơ tự đánh giá để đề nghị Sở tiến hành đánh giá ngoài.

Những kết quả đạt được về công tác tự đánh giá của các cơ sở giáo dục ở huyện Tuyên Hoá tuy chưa nhiều và còn khiêm tốn so với các huyện bạn trong tỉnh nhưng nó đã góp phần to lớn trong việc thúc đẩy hoạt động dạy và học, đặc biệt là công tác nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện. Có được những kết quả ấy là do phòng GD&ĐT đã tập trung chỉ đạo và hướng dẫn các đơn vị trường học triển khai làm tốt một số công việc sau:

Một là, quán triệt vai trò, ý nghĩa của công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục.

Tăng cường công tác nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý trường học, giáo viên, học

sinh, phụ huynh học sinh, cấp ủy, chính quyền, các ban ngành, đoàn thể và toàn xã hội biết, hiểu mục đích ý nghĩa, tác dụng và tham gia giám sát công tác kiểm định chất lượng giáo dục đồng thời tăng thêm được các nguồn lực về vật chất cho công tác này khi còn nhiều khó khăn, nhất là về kinh phí.

Mục đích quan trọng hàng đầu của công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục là mang lại động lực cải tiến và nâng cao chất lượng đào tạo chứ không chỉ dừng lại ở việc nhà trường có đạt chuẩn hay không đạt chuẩn chất lượng. Một mục đích khác cũng cần phải xét đến trong công tác tự kiểm định là: thông qua kiểm định mà mỗi thành viên trong nhà trường đều biết công việc của mình và của những người liên quan thế nào là chất lượng và nhờ đó biết chủ động không ngừng nâng cao chất lượng công việc của mình và góp phần cùng những người liên quan hành động theo chất lượng. Thông qua công tác tự kiểm định, quyền tự chủ của các nhà trường được mở rộng.

Hai là, xác định và đặt quyết tâm thực hiện nghiêm túc và có hiệu quả công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục.

Trong thời gian qua, toàn ngành đã xác định việc triển khai công tác kiểm định chất lượng giáo dục là một nội dung công tác trọng tâm trong việc thực hiện nhiệm vụ năm học, coi tự đánh giá cơ sở giáo dục là vấn đề cơ bản và trọng tâm trong việc nâng cao chất lượng nhà trường. Theo đó, ngay từ đầu năm, phòng đã mở lớp tập huấn về chủ trương, nội dung bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường TH, trường THCS; kỹ thuật công tác kiểm định, quy trình, chu kỳ kiểm định và các vấn đề kỹ thuật của công tác tự đánh giá cho 152 lượt cán bộ, chuyên viên phòng GD&ĐT, hiệu trưởng và giáo viên cốt cán của các trường TH, THCS. Thông qua lớp tập huấn nhằm giúp các đối tượng hiểu rõ vị trí, vai

trò của mình trong hội đồng tự đánh giá. Việc tham gia hội đồng tự đánh giá đòi hỏi phải có năng lực phân tích, đánh giá các hoạt động của nhà trường, đồng thời phải có khả năng thu thập minh chứng, thẩm định báo cáo của từng tiêu chí, hoàn thiện báo cáo tự đánh giá, thẩm định báo cáo tự đánh giá,...

Ba là, tổ chức quán triệt và thực hiện nghiêm túc các văn bản quy định.

Tổ chức triển khai đầy đủ hệ thống văn bản liên quan đến công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục, kiểm định chất lượng của Bộ, Sở và có văn bản hướng dẫn của Phòng đến tận nhà trường. Trong đó những văn bản được coi là công cụ chủ yếu là: Quyết định 83/2008/QĐ-BGDĐT, Công văn số 115/KTKĐCLGD và Công văn số 141/KTKĐCLGD về việc hướng dẫn xác định nội hàm, tìm thông tin và minh chứng để đánh giá chất lượng giáo dục trường tiểu học và trường THPT. Thông qua quán triệt các văn bản này nhằm giúp đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên nắm bắt được những nội dung, yêu cầu cơ bản trong quá trình thực hiện.

Công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục là một nội dung mới và hàm chứa nhiều thông tin, việc xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá liên quan đến nhiều khía cạnh, nhiều vấn đề. Vì vậy, để triển khai thực hiện ở cơ sở đòi hỏi cán bộ quản lý và giáo viên phải hiểu rõ bản chất vấn đề. Một trong những nội dung trọng tâm, chiếm nhiều thời gian trong việc tự đánh giá là khâu triển khai thu thập thông tin và thống kê số liệu. Để làm được điều này, trước hết cần phải lập danh mục và phân công tìm minh chứng cho phù hợp đối tượng và điều kiện. Nên lập danh sách minh chứng và phân công tìm minh chứng theo chức năng của từng thành viên trong nhà trường. Yếu tố quan trọng nữa là viết báo cáo tự đánh giá. Trong quá trình xây dựng báo cáo tự đánh giá cần phải thực hiện theo một quy trình chặt chẽ, khoa

học và đòi hỏi những người tham gia đánh giá phải có hiểu biết nhất định về kỹ thuật. Để báo cáo tiêu chí vừa đáp ứng tính logic vừa đáp ứng tính khoa học, cần làm rõ các vấn đề sau:

- Báo cáo có bám sát đầy đủ theo các yêu cầu của báo cáo tự đánh giá theo từng tiêu chí không?

- Báo cáo có cấu trúc theo đúng yêu cầu của hướng dẫn tự đánh giá không?

- Phần mô tả có xác thực về các hoạt động hay điều kiện của nhà trường không?

- Phần điểm mạnh của các tiêu chí có thực sự là điểm mạnh tiêu biểu của nhà trường không?

- Phần tồn tại của các tiêu chí có thực sự là tồn tại của nhà trường không?

- Kế hoạch đưa ra có thực sự khắc phục được tồn tại không? Có cụ thể không?

- Báo cáo tiêu chuẩn có nêu được những điểm mạnh, những tồn tại và kế hoạch trọng tâm rút ra từ các báo cáo tiêu chí hay không?

- Tự đánh giá đạt/chưa đạt có xác thực không? Nếu không thì tại sao?

- Minh chứng ghi trong báo cáo tiêu chí có phù hợp với điều kiện mô tả không?

Bốn là, lựa chọn những cán bộ, giáo viên có năng lực, đúng tiêu chuẩn để tham gia công tác đánh giá ngoài. Trong quá trình triển khai tại đơn vị, phòng GD&ĐT đã phân công cán bộ và chuyên viên phụ trách công tác này. Tại các đơn vị cơ sở, Phòng đã tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc, trong đó lưu ý các nội dung: lựa chọn nhân lực; quy trình, trình tự thực hiện,... Đặc biệt lưu tâm chế độ thông tin, báo cáo định kỳ về kết quả đạt được cũng như những khó khăn, vướng mắc để kịp thời tháo gỡ tại các trường được chỉ đạo làm điểm.

Một số khó khăn trong công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục ở Tuyên Hoá trong thời gian qua:

1. Tự đánh giá cơ sở giáo dục theo bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng là những công việc rất mới lạ đối với đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên

các trường TH, THCS. Cách tiếp cận tự đánh giá theo tiêu chuẩn/tiêu chí dựa trên minh chứng (cách phân tích minh chứng, viết báo cáo tiêu chí/tiêu chuẩn...) đòi hỏi phải tốn nhiều công sức. Trên thực tế, các trường chưa ý thức được hết ý nghĩa của công tác tự đánh giá, vì thế chưa đầu tư thích đáng. Các thành viên trong hội đồng tự đánh giá là cán bộ quản lý và giáo viên nên không đủ quỹ thời gian cho hoạt động tự đánh giá, đồng thời thiếu kỹ năng thu thập thông tin, tìm minh chứng, viết báo cáo tiêu chí nên rất lúng túng trong quá trình thực hiện. Vì thế càng tốn nhiều thời gian, công sức.

2. Tự đánh giá là nội dung mới, việc tập huấn mới dừng lại ở mức độ tiếp cận nên phần lớn các trường còn gặp khó khăn. Phần lớn đội ngũ tham gia Hội đồng tự đánh giá đều chưa hình thành các kỹ năng, nhất là về kỹ thuật tự đánh giá.

3. Hệ thống số liệu lưu trữ về nhân sự, về chất lượng, về cơ sở vật chất,... chưa thực sự đầy đủ, kế tiếp; nhiều báo cáo, công văn có liên quan tới địa phương, hội Cha mẹ học sinh và cấp trên còn thiếu trong kho lưu trữ; nhiều công việc đã làm thực sự có hiệu quả nhưng hồ sơ lưu trữ lại ít được quan tâm,...

4. Nhận thức của hiệu trưởng các trường về công tác tự đánh giá còn rất khác nhau. Thực tế cho thấy, trường nào hiệu trưởng có nhận thức đúng, thực sự quan tâm, đầu tư công sức, chỉ đạo sát sao thì hoạt động tự đánh giá của trường đó thực hiện đúng quy trình và đạt hiệu quả cao. Sự quan tâm, đầu tư của hiệu trưởng còn thể hiện ở việc đề cử nhân sự tham gia trong hội đồng tự đánh giá. Vì nếu không cử đúng người đúng việc sẽ ảnh hưởng đến chất lượng của bản báo cáo tổng hợp các tiêu chí cũng như ảnh hưởng đến chất lượng chung của bộ hồ sơ tự đánh giá.

5. Hiện nay, biên chế ở các phòng GD&ĐT đều rất ít nên không thể bố trí cán bộ chuyên trách về công tác kiểm định chất lượng mà phải bố trí kiêm nhiệm, đây là trở ngại làm ảnh hưởng

không nhỏ đến quá trình triển khai thực hiện ở cơ sở. Đồng thời, bộ hồ sơ tự đánh giá tại các trường khá đồ sộ, hệ thống văn bản cần tiếp cận nhiều nên rất tốn kém cả về kinh phí và thời gian. Trong khi đó, biên chế của các trường hiện chỉ đủ cho việc dạy học mà chưa có quỹ thời gian cho công tác tự đánh giá.

6. Mặc dù Quyết định 83/2008/QĐ-BGDĐT đã quy định rõ: hàng năm Sở GD&ĐT, phòng GD&ĐT và các cơ sở giáo dục phổ thông lập dự toán kinh phí từ nguồn kinh phí của Nhà nước để chi cho các hoạt động kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục phổ thông nhưng trên thực tế nội dung này chưa được thực hiện, gây khó khăn trong quá trình triển khai. Do vậy cần cung cấp ngân sách cho công tác kiểm định chất lượng đối với các phòng GD&ĐT và các trường phổ thông nhằm tạo điều kiện để các tổ chức này hoàn thành tốt công tác tự đánh giá và kiểm định chất lượng giáo dục.

Từ thực tế chỉ đạo công tác tự đánh giá, kiểm định chất lượng giáo dục, chúng tôi thấy rằng: việc tăng cường hiểu biết cho đội ngũ về công tác tự đánh giá cơ sở giáo dục là thực sự cấp thiết. Phải làm sao để họ hiểu rõ mục đích của việc làm và ý nghĩa của công tác tự đánh giá, cũng như cung cấp cách làm là điều cần phải có sự đầu tư thoả đáng. Tự đánh giá là công việc đầu tiên, quan trọng trong quy trình kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục phổ thông. Tự đánh giá giúp cán bộ quản lý, cán bộ giáo viên không chỉ trong việc tự đánh giá chất lượng công việc mình đang phụ trách bằng cách đối chiếu với bộ tiêu chuẩn mà còn qua đó để thấy được hiệu quả việc làm của bản thân cũng như của đơn vị mình đang đạt ở mức độ nào. Thông qua tự đánh giá mỗi tập thể, mỗi cá nhân biết được điểm mạnh, điểm yếu từ đó xây dựng kế hoạch cải tiến chất lượng. Tự đánh giá chính là biện pháp quan trọng để bồi dưỡng giáo viên, bồi dưỡng cán bộ quản lý, thúc đẩy nâng cao chất lượng giáo dục.

H.V.T